

Model odličnosti za zviševanje ravni pismenosti ali kako smo v mreži SIMOS1 opismenjevali učence?

Model of Perfection Used for Increasing Literacy Level – SIMOS' Influence in Increasing Pupils' Literacy Level

mag. Marija Lubšina Novak

Osnovna šola Brežice, Levstikova 18, 8250 Brežice
marija.lupsina@guest.arnes.si

Povzetek

Model odličnosti za zviševanje ravni pismenosti s pomočjo orodij informacijsko-telekomunikacijske tehnologije, imenovanega Od kakovosti k odličnosti predstavlja nadgradnjo modela Pot od kakovosti k odličnosti, ki ga že nekaj let izvajamo na Osnovni šoli Brežice, in sicer v tistem njegovem delu, ki se skriva pod »klobukom« Knjiga plus, kot delovno imenujemo podprojekt. (Lubšina Novak, 2005, 123)

Nadgradnjo pomeni zato, ker je dobil aprila 2006 na javnem razpisu Ministrstva RS za šolstvo in šport za sofinanciranje mrež vzgojno-izobraževalnih organizacij na področju ugotavljanja in razvijanja kakovosti v letih 2006 in 2007 možnost in priložnost, da skupaj s še šestimi osnovnimi šolami iz različnih slovenskih regij ter z zunanjimi sodelavci, drugimi javnimi zavodi (ZRSŠ), podjetji oplemeniti in razvija osnovno idejo nenehnega izboljševanja nivoja vseh vrst pismenosti pri osnovnošolcih - www.simos.si.

V model smo strnili vrsto ločenih pobud: od vseživljenjskega učenja in uveljavljanja kompetenčnega pristopa do razvoja vseh vrst pismenosti s pomočjo orodij informacijsko-telekomunikacijske tehnologije ter Evropskega modela odličnosti kot filozofije nenehne rasti in izboljševanja ter kot orodja za evalvacijo in samoevalvacijo.

Delo mreže SIMOS je delno sofinancirano iz Evropskih socialnih skladov, delno pa je podprto s sredstvi Ministrstva za šolstvo in šport Republike Slovenije.

Ključne besede: pismenost, orodja informacijsko-telekomunikacijske tehnologije, kakovost, odličnost, vseživljenjsko učenje, kompetenčni pristop, model odličnosti, mreža šol.

Abstract

Model of perfection used for increasing literacy level in cooperation with ICT tools termed "From quality to excellence" presents the upgraded model of the "The path from quality to excellence" project which has already been carried out by Brežice Elementary School for several years. Its presence can be found amid the subproject called "Book Plus". (Lubšina Novak, 2005, 123)

1 * Slovenska internetna mreža osnovnih šol (SIMOS) / * Slovenian Elementary School Internet Network

In April 2006 the Slovenian Ministry of Education and Sport published a public tender for co-financing the educational organization network in the field of ascertaining and developing quality in the years 2006 and 2007 giving Brežice Elementary School an opportunity to co-operate with six other elementary schools from various Slovenian districts and other public institutions, firms, publishing houses...The principal idea of the project is to refine and develop all literacy levels in elementary schools – www.simos.si.

The model of perfection combines different strategies including long life learning, competency approach, literacy development with IKT and the use of the European model of perfection as a philosophy of constant growth and improvement and as an instrument for appraisal and self-evaluation.

The project is partially financed by the European Social Funds and the Slovenian Ministry of Education and Sport.

Key words: Literacy, ICT devices, quality, excellence, long life learning, competency approach, the model of perfection, school network

Uvod

Živimo v svetu, v katerem so čas, informacije in znanje v svoji nepredstavljeni prepletenosti in soodvisnosti vse pomembnejše vrednote. Še več! Kar vemo danes, bo jutri že preteklost, prekrita z novimi spoznanji. Kdor obstane na mestu, v trenutku izgubi stik s stalnim razvojem. V novonastajajočih internetnih skupnostih se združujejo milijoni ljudi z vsega sveta in ustvarjajo nove komunikacijske oblike; realno se zliva z virtualnim, meja med njima postaja vedno bolj nejasna.

V teh okvirih se kažejo branje, pismenost ter sploh vsakršna jezikovna kompetenca temelj in osnova za sistem vrednot, ki jih človek za uspešno in ustvarjalno življenje v moderni družbi preprosto mora ponotranjiti. »*Branje je najlepše učenje*,« je zapisal že ruski romantični pesnik in pisatelj Aleksander Sergejevič Puškin in neka druga misel pravi, da so knjige ključ do zakladov modrosti.

Vsi se zavedamo, kako pomembno je, da branje vzljubimo že v otroški dobi, ob tem pa se tudi naučimo, kako sploh pridemo do zakladov vedenja in bralnih užitkov. Prav temu je v prvi vrsti namenjen Model odličnosti za zviševanje ravni pismenosti *Od kakovosti k odličnosti*, ki ga je dobro leto razvijalo sedem slovenskih osnovnih šol in drugih partnerjev, ki so oblikovali mrežo, imenovano SIMOS.

1. Odličnost in človekov razvoj

Gabrijelčič pravi, da je človek generično bitje, ki išče vedno nove meje možnega in hrepeni po novem in neznanem. Pojasnjuje tudi, da moramo poleg racionalne človekove dejavnosti upoštevati tudi njegove podzavestne dejavnosti. Avtor več knjig, v katerih opredeljuje odličnost, poudarja, da človek sprejme v svoj vrednostni sistem samo tisto, kar »zabetonira« kot krepost in vrednoto v svojo podzavest in samo to lahko močno in dolgoročno vpliva na njegovo delovanje. (Gabrijelčič, 2006, 176)

Cilji izobraževanja so v Sloveniji (Izhodišča kurikularne prenove, 1996) naravnani tako, da naj bi v šolah učenci izgrajevali kakovostno znanje v smislu neodvisnega, kritičnega in ustvarjalnega mišljenja ter razvijali spretnosti in veščine s poudarkom na graditvi pozitivne samopodobe in dobrega odnosa do učenja. »Sole naj bi učence usposabljal za permanentno izobraževanje in za to, da bi se naučili odzivati na spremembe in da bi postali odgovorni državljani, sposobni demokratičnega delovanja.« (Sentočnik, 2006, 75)

Marentič Požarnikova meni, da so v Izhodiščih že zajete vse glavne lastnosti, če ne tudi že področja ključnih kompetenc, in sicer od že povedanega prehoda od reprodukcije k ustvarjalni uporabi znanja,

usposobljenosti za samostojno pridobivanje znanja, večje motiviranosti, osebnostne trdnosti in samozavesti ter kritičnega in odgovornega odnosa do sebe, drugih in okolja pa tudi do usposobljenosti za informacijsko in komunikacijsko pismenost. (2006, 28)

Sistematično opismenjevanje pa se po besedah Grosmanove ne sme končati v prvem triletju, marveč ga je treba načrtno razvijati za različne potrebe, različne načine branja, za razumevanje in tvorjenje raznovrstnih besedil in za razna predmetna področja skozi vsa šolska obdobja glede na vsakokratne potrebe učencev in z jasnim ciljem, da bi ob koncu šolanja učenci dosegli stopnjo razvite in uporabne pismenosti tudi za vseživljenjsko učenje ter za nove oblike pisanja in branja, ki se porajajo s tehnološkim razvojem. (Grosman, 2006, 151)

Vsega naštetega smo se sistematično lotili z našim **Modelom odličnosti za zviševanje ravni pismenosti s pomočjo orodij informacijsko-telekomunikacijske tehnologije, imenovanega Od kakovosti k odličnosti** – www.simos.si. To je naš prispevek k udeležanju programa, ki je nastal pod vplivom lizbonskih sklepov in kasnejših usmeritev Evropskega Sveta in ga poznamo pod naslovom Izobraževanje in usposabljanje 2010, in k udeležanju nacionalne bralne strategije.

2. Model odličnosti za zviševanje ravni pismenosti – model Od kakovosti k odličnosti

Od aprila 2006 dalje pa smo naš projekt nadgrajevali skupaj še s šestimi osnovnimi šolami iz različnih slovenskih regij: z Drugo osnovno šolo Slovenj Gradec, OŠ Grm, OŠ Majde Vrhovnik, OŠ Podzemelj, OŠ Trbovlje in OŠ Voličina. V projektu sodelujejo tudi starši učencev, zunanji sodelavci, drugi javni zavodi, številna podjetja. Osnovna ideja tega našega skupnega projekta, ki smo ga poimenovali **Od kakovosti k odličnosti**, je izdelava in vpeljava modela za zvišanje ravni vseh vrst pismenosti pri osnovnošolcih in tudi odraslih. Projekt delno sofinancirajo Evropski socialni skladi, delno pa Ministrstvo za šolstvo in šport RS.

V delo je bilo vključenih več 2156 učencev od 2. do 9. razreda in njihovih staršev ter več kot 100 strokovnih delavcev iz sedmih sodelujočih šol.

Učenci so lahko izbirali med različnimi bralnimi zbirkami z naslednjih predmetnih področij: maternega in tujih jezikov (angleškega, nemškega, francoskega, španskega), naravoslovja (ekologija, dvoživke), državlanske vzgoje in potopisnih vsebin ter glasbene in likovne vzgoje. Vseh bralnih zbirk je bilo 51, na posameznih šolah pa so se učenci lahko odločali za najmanj eno in največ za deset zbirk.

Delo celotne mreže je usklajeval *mrežni tim* (ravnateljice in ravnatelji vseh sedmih sodelujočih šol), ki ga je vodila ravnateljica šole prijaviteljice. Skupaj so oblikovali razvojni načrt s poudarkom na sodobnih in aktivnih metodah dela, načrtnem vpeljevanju neformalnega učenja ter timske in sodelovalnem učenju. Končni cilj je bil: povečati število bralcev in spodbuditi njihovo ustvarjalnost, doseči boljšo pismenost (tudi računalniško!) in trajnejše znanje ter navajati učence na vseživljenjsko učenje.

Vsaka šola je imela še svoj *tim za kakovost* in več *strokovnih timov* (tim za materni jezik, tuje jezike...). Strokovni tim šolskih svetovalnih delavcev je ves čas spremljal učinke dela, strokovni tim računalnikarjev pa je ob podpori zunanjega sodelavca Arcadia Cad Centra d.o.o. pomagal učencem in učiteljem pri delu z IKT tehnologijo. Podjetje Arcadia Cad Center d.o.o. in vsi timi so med seboj tesno sodelovali, mrežni tim pa je usklajeval celotno delo.

2.1 Kako je potekalo delo?

Na vsaki šoli so člani strokovnih timov pripravili sezname knjig za posamezne bralne zbirke in jih objavili na spletu - to so lahko naredili s pomočjo računalniškega programa Šolska knjižnica na internetu, ki ga je Osnovna šola Brežice že leto poprej razvila v sodelovanju z računalniškim podjetjem Arcadia Cad Center d.o.o. iz Ljubljane.

- Seznamu bralnih zbirk (<http://www.simos.si/default.asp?poizvedi=znacka>) so učitelji dodali navodila za delo učencev (<http://www.simos.si/pdf/006.htm>), ponekod tudi naloge (<http://www.simos.si/pdf/11803-3.htm>).
- Iz zajetnega seznama knjig so si lahko učenci izbrali željeno knjigo, jo prebrali in o njej:
 - zapisali mnenje (<http://www.simos.si/default.?MNENJE=9473>),
 - rešili naloge (<http://www.simos.si/default.asp?MNENJE=7946>),
 - poustvarjali (<http://www.simos.si/EnoMnenje.asp?IdMnenje=218117428>),
 - vtise izrazili z risbico in (<http://www.simos.si/default.asp?MNENJE=10499>),
 - zvokom (<http://www.simos.si/default.asp?znacka=050>).

Vse aktivnosti po branju so učenci izvajali s sodobno IKT tehnologijo, in sicer s pomočjo že omenjenega računalniškega programa Šolska knjižnica na internetu.

Po internetu so učenci poslali mentorju svoj izdelek (princip e-pošte). Mentor je prispevek pregledal, in če je ustrežal kriterijem, ga objavil na spletnem naslovu www.simos.si (slovenska internetna mreža osnovnih šol), kjer so se zbirali izdelki vseh sodelujočih šol; če pa je mentor ocenil, da so potrebne izboljšave prispevka, je učencu svetoval, kako naj svoj prispevek izboljša. Program je omogočal, da sta si mentor in učenec lahko izmenjevala e-pošto tako dolgo, dokler nista bila oba zadovoljna s prispevkom.

Model je vključeval v delo tudi:

- **Eksperte** za posamezna področja (npr. dr. Franceta Bučarja za izobraževanje učiteljev);
- **Učitelje** različnih predmetnih področij, ki so vodili in evalvirali svoje delo, ga inovirali in o izkušnjah pisali strokovne članke (<http://www.simos.si/default.asp?poizvedi=clankiucitelji>);
- **Umetnike**, kot sta npr. pisatelja Janja Vidmar in Branko Gradišnik, ki sta spodbujala učence k branju in kreativnemu pisanju; v sodelovanju učencev in umetnikov so na novo zaživel nekateri književni junaki ... (<http://www.simos.si/pdf/00031.htm>);
- Ne nazadnje so bili v model vključeni tudi **knjižničarji, računalnikarji in svetovalni delavci, ravnatelji in pomočniki ravnateljev ter zunanji sodelavci**;
- **Starše in stare starše naših učencev**; oboji so otroka spodbujali k branju in se z njim o prebranem pogovarjali, nekateri pa so o vsebini knjige kdaj tudi kaj zapisali (<http://www.simos.si/pdf/00032.htm>).

Za tak način spodbujanja razvoja vseh vrst pismenosti so se morali učenci najprej informacijsko opismeniti – naučiti so se morali dostopati do medmrežja in brskati po njem z različnimi spletnimi iskalniki, spoznati so morali poti do elektronskih naslovov in uporabo elektronske pošte, naučiti so se morali iskati učna gradiva s pomočjo spleta, naučiti so se morali uporabljati računalniški program Šolska knjižnica na internetu ter prebirati in izdelovati elektronske knjige, pridobiti elektronski naslov (na akademski mreži Arnes) idr.

Delo in rezultati so bili od samega začetka izvajanja projekta sprotno (on-line) objavljeni na skupni spletni strani www.simos.si; vsaka šola pa je objavljala rezultate tudi v svojem šolskem glasilu, v zgibankah, na svoji spletni strani... Mreža je v juniju 2007 pripravila predstavitev projekta v Ljubljani, ob zaključku projekta (sept. 2007) pa je pripravila tudi predstavitev na Otroškem bazarju 2007 (Gospodarsko razstavišče Ljubljana), kjer je na stojnici zainteresiranim šolam in posameznikom predstavila svoje delo in rezultate projekta.

2.2. Cilji modela

Model za zviševanje ravni pismenosti, imenovan Od kakovosti k odličnosti, je udeleževal idejo vseživljenjskega učenja na področju razvoja pismenosti kot temeljnega orodja sodobne civilizacije.

Uporabniki modela so razvijali tiste kompetence, ki predstavljajo temelj ustreznega ravnanja posameznika za širše uveljavljanje načel vseživljenjskega učenja in pismenosti kot cilja ne le kot orodje kulture, ampak kot orodje vsega, saj po naše pismenost v najširšem pomenu besede omogoča posamezniku vstopanje v svet odnosov in znanja.

Model je načrtno razvijal pismenost, razumljeno v vsej kompleksni strukturi pojava (razvijanje bralne, moralne, funkcionalne, naravoslovne, medijske, informacijske pismenosti in pismenosti za aktivno državljanstvo...), saj lahko le-ta pripomore k boljšemu delovanju posameznika v družbenem sistemu, ker si je na podlagi dostopnih informacij sposoben ustvariti lastne podobe. Tako razumljena pismenost je bila za izvajalce ključno merilo kakovosti modela. Zavedamo se namreč, da deficiti na tem področju ne pomenijo le vrzeli v znanju, ampak odsotnost temeljnega orodja duha, kulture ter človekove socialne in osebne rasti.

Model je poudarjal razvoj kompetenc, potrebnih za splošno izboljšanje različnih vrst funkcionalne pismenosti za samostojno pridobivanje znanja in ustvarjalno reševanje problemov. Šole partnerice so z različno organizacijo, z inovativnimi didaktičnimi pristopi in novejšimi metodami dela, z uporabo orodij sodobne IKT tehnologije (internet, elektronska pošta, računalniški program Šolska internetna knjižnica ...) ter z vključevanjem zunanjih sodelavcev skrbno in poglobljeno razvijale bralno, komunikacijsko, računalniško, naravoslovno, državljansko, moralno in medijsko pismenost pri učencih od 2. do 9. razreda in posredno pri drugih udeležencih. Upoštevan je bil tudi pomemben vidik motivacije dviga interesa za učenje (izkoristiti možnosti, ki jih nudi IKT – ta je učencem všeč – za spodbujanje branja, obiskovanja knjižnic, učenja...), hkrati pa je bil poudarjen pomen metakompetenc, še zlasti za odkrivanje in izpopolnjevanje lastnih strategij učenja (učenje učenja), in za evalvacijo lastnega napredka.

Model je deloval v več smereh:

1. Primarno je pripravljal (vzgajal) učence za aktivno sodelovanje v procesu učenja in spoznavanja, zviševal je raven njihove funkcionalne pismenosti na različnih področjih (računalniška pismenost je bila npr. osnova vsega ostalega učenčevega napredovanja v projektu!), posredno pa je pomagal premoščati tudi socialne in kulturne razlike med učenci in omogočal njihovo boljše socialno vključenost.
2. Posodobil je delo v šoli in učencem ter ostalim sodelujočim (učiteljem!) s pomočjo orodij sodobne informacijsko-telekomunikacijske tehnologije omogočil večjo dostopnost do virov informacij ter jih po principih individualizacije in diferenciacije poskušal pripeljati do razvijanja različnih kompetenc; voden je bil tako, da so si učenci z razvojem spretnosti analiziranja, sintetiziranja in vrednotenja oblikovali tudi stališča in vrednote.
3. V novo vlogo je postavil strokovne delavce, starše in širšo družbeno skupnost. Ti so se v procese učenja in poučevanja vključevali kot enakopravni partnerji, in sicer na nivoju medsebojnega sodelovanja in tudi na nivoju sodelovanja z učenci. Proces učenja je bil tako vzajemen in enakopraven. Ustvarjal pa je tudi ustrezno kulturo za samoevalvacijo, saj je odločitev za razvijanje kakovosti s pomočjo samoevalvacije velik izziv za šole (ker ne gre le za zbiranje, interpretacijo in predstavitev podatkov, ampak tudi za nenehen proces interpretacije in »pogajanj« med vsemi vpletenimi).
4. V novo vlogo je postavil sodelovanje med zavodi in med različnimi okolji ter jih medsebojno bogatil. Model je spodbujal sodelovalno učenje in izmenjavo izkušenj ter dobre prakse. Sistematično je vplival na zviševanje ravni znanja učencev ter strokovnosti učiteljev in ostalih udeležencev. Spodbujal je sodelovanje učencev in učiteljev, staršev in ostalih vključenih v vsaki šoli posebej ter tudi med šolami na nivoju mreže. Omogočil je nastajanje skupnosti strokovnjakov (sinergija), kjer sta enako pomembna tako tim kot posameznik, in tako povečal strokovno moč vseh sodelujočih.

Model je tako reševal več problemov – vsebinskih in organizacijskih – v smislu izboljšanja učinkovitosti, zagotavljanja in nenehnega izboljševanja kakovosti ter približevanja odličnosti. Način pouka se je lahko preusmeril:

- od poučevanja k učenju, tako da se je znanje nenehno izgrajevalo (učenci, strokovni delavci, starši...);
- od ozkega »predmetnega« znanja h kakovostnemu znanju z nazorsko širino;
- od posredovanja dogem k lastnemu izgrajevanju stališč in vrednot;
- od uporabe tradicionalnih metod in oblik dela k sodobnejšim, podprtim z novejšo tehnologijo;
- od storilnostne naravnosti h kulturi dobre skupnosti;
- od samozadostnosti h kulturi sodelovanja (med različnimi skupinami udeležencev in na različnih nivojih ter med šolami).

Hkrati pa se je pouk zaradi uporabe orodij sodobne tehnologije lahko preseli iz učilnic v druga okolja in v čas, ki učencem in učiteljem bolj ustrezajo za ustvarjalno delo. V našem didaktičnem modelu so učenci in učitelji lahko delo opravili tudi doma in takrat, ko jim je to najbolj ustrezalo, saj jim je internet to omogočal. Za učence, ki doma niso imeli računalnika in interneta, pa je bilo poskrbljeno v šoli; med poukom so imeli možnost uporabe računalnikov in dostop do interneta v računalnici in učilnicah, izven pouka pa v knjižnici oz. v večnamenskem prostoru.

S pomočjo orodij informacijsko-telekomunikacijske tehnologije smo na daljavo izobraževali tudi učitelje – predavanja ekspertov (dr. France Bučar, Branko Gradišnik) na več šolah s pomočjo video konferenc - <http://www.arnes.si/video/vod/>.

Inovativni model, ki so ga razvili strokovni delavci Osnovne šole Brežice s svojimi partnerji v mreži SIMOS, vključuje različne profile strokovnih delavcev (učitelji razrednega pouka, slovenskega in tujih jezikov, naravoslovja, geografije, družboslovja in etike, glasbene in likovne vzgoje, knjižničarje, računalnikarji, šolski svetovalni delavci, vodstva šol) in IKT tehnologijo. Model je prispeval k temu, da so vsi strokovni delavci med seboj tesno sodelovali (timsko delo). To pa tudi pomeni, da je model živ in da smo ga nenehno nadgrajevali in izpopolnjevali, saj se je vsakič, ko se je vanj vključil nov strokovni delavec, z novo idejo in predlogom oplemenitil in obogatil.

2.3. Evalvacija in samoevalvacija

Najširša definicija kakovosti storitev govori o tem, da je storitev kakovostna, če opravi tisto, za kar je predvidena, in če se odziva na potrebe uporabnikov. Tako tudi kakovost našega modela ocenjujemo skozi celoten zbir pokazateljev – rezultatov ne presojamo le po npr. zadovoljstvu učencev in staršev, ampak tudi po obsegu in kakovosti izpolnjevanja zastavljenih ciljev, ekonomičnosti poslovanja, po zadovoljstvu zaposlenih, analizi poročil članov mreže, analizi intervjujev z mentorji in učenci, analizi pisnih izdelkov učencev ...

Pri pripravi in načrtovanju projekta Od kakovosti k odličnosti (glej razvojni načrt) smo predvideli, da bomo svoje delo v projektu redno spremljali, merili in evalvirali. Merjenje, nadzorovanje in evalviranje različnih procesov med potekanjem projekta in ob njegovem zaključku pa nam bo služilo kot osnova za identifikacijo področij izboljšanja ter ukrepanja v prihodnje.

2.3.1. Nekaj povzetkov rezultatov

Objavljenih je bilo več prispevkov učencev, kot smo načrtovali, oz. več, kot je bilo sodelujočih učencev.

- **Z uporabo e-pošte** je bilo objavljenih **2250 prispevkov** (od tega je bilo 2086 pisnih, ostali (164) so bili likovni ali zvočni).
- Prispevke je imelo objavljenih **1268 učencev ali 59% vseh sodelujočih učencev projektu**.
- 776 prispevkov je na dan 25. 5. 2007 še čakalo na pregled mentorjev (glej www.simos.si).

- Učenci so za pripravo prispevkov izmed 1183 ponujenih knjižnih naslovov izbrali **466**, od tega jih je imelo 164 ali 35 % priponko, kar pomeni, da so učenci prebrano književno delo likovno (85 %) ali zvočno poustvarili (15 %).
- Pri snovanju literarnih pisnih prispevkov so učenci lahko napisali povzetek ali obnovo (tudi delno) prebrane vsebine (učencev, ki so se tako odločili, je bilo največ), lahko so napisali svoje mnenje o prebranem književnem delu ali nadaljevanje zgodbe, lahko so spremenili začetek ali konec zgodbe ali pa so po vsebini proznega dela napisali pesmico... Nekateri učenci so prebrano poustvarili v obliki stripa ali pa svoj pogled na vsebino likovno izrazili;
- Pri pisanju prispevkov na osnovi prebranih neumetnostnih besedil so učenci lahko reševali naloge, saj so mentorji različnih bralnih zbirk (naravoslovna, potopisna, angleška, nemška BZ ...) pripravili **naloge za 124 knjižnih naslovov**. Učenci so lahko izbirali med reševanjem nalog na spletu (e-gradiva npr. za potopisno BZ, <http://www.simos.si/pdf/9735-3.htm>), lahko so naloge natisnili in jih reševali na papirju (npr. BZ za tuje jezike, <http://www.simos.si/default.asp?znacka=009>), po navodilih ustvarili zvočni posnetek (npr. BZ iz glasbene vzgoje, <http://www.simos.si/default.asp?MNENJE=7580>) ali pa so raziskovali na terenu in pripravljali poročila o izsledkih raziskovalnih nalog (npr. naravoslovna BZ).
- Pri spodbujanju učencev k ustvarjanju so se še posebej izkazali mentorji, zlasti tisti, ki so pregledali in objavili večje število prispevkov učencev (štirje so jih objavili vsak po 100 in več) <http://www.simos.si/default.asp?poizvedi=statistikam>.
- 18 strokovnih delavcev je pripravilo 12 strokovnih prispevkov in jih objavilo na spletu, zgoščenki ter v strokovnih revijah <http://www.simos.si/default.asp?poizvedi=clankiucitelj>
- Število učencev bralcev se je povečalo za 10 %.

3. Namesto zaključka

Želimo se približati takšnemu izobraževalnemu sistemu, ki bo dajal učencem kakovostno znanje, razvijal njihove različne sposobnosti in jim dal dobro osnovo za življenje v visoko razviti družbi. Zato moramo vsa svoja prizadevanja naravnati na ljude, pa ne le v smislu več, ampak predvsem v iskrenem prizadevanju po boljšem, vrhunskem, odličnem, ki bo dostopno vsakemu posamezniku. Le tako se bo vsak posameznik sposoben dokazovati na trgu evropskega znanja, hkrati pa se bo lahko odlikoval z izkazovanjem pridobljenih moralnih vrednot.

Vpeljava modela odličnosti za zviševanje ravni pismenosti s pomočjo orodij informacijsko-telekomunikacijske tehnologije z imenom Od kakovosti k odličnosti želi prispevati ravno k temu. Vpeljati želi inovativno storitev na področje vzgoje in izobraževanja z možnostjo rasti in povezovanja z novimi zavodi. Za model je uporaba orodij informacijsko-telekomunikacijske tehnologije hkrati cilj in sredstvo za doseg ostalih ciljev, saj želi prispevati tudi h krepitvi globalne vloge knjige, ki je imela v življenju in delu našega naroda vedno pomembno mesto.

Model po eni strani ponuja učencem možnosti nenehnega pridobivanja in izboljševanja znanja (na principu aktivnega sodelovanja) in oblikovanja vrednot (čustvena in socialna komponenta) in izgrajevanja celovite osebnosti, po drugi strani pa omogoča nenehno rast in razvoj strokovnih delavcev na šoli - v smislu učeče se organizacije in vseživljenjskega učenja.

Mnenje enega strokovnega delavca, udeleženca projekta, o projektu: »Menim, da smo dosegli, da so učenci še večkrat posegli po knjigah, kot bi sicer, da so o prebranem razmišljali in na temo prebranega ustvarjali. Več dela smo namenili tudi računalniškim dejavnostim v okviru pouka, kar je dobro.«

In če verjamemo besedam, ki jih je zapisal Andre Gide, »...da ideje, ne lokomotive poganjajo svet naprej...«, bomo z novimi pristopi nenehno iskali poti do mladih ljudi, ki jih vzgajamo in izobražujemo.

Z modelom odličnosti za zviševanje ravni pismenosti s pomočjo orodij informacijsko-telekomunikacijske tehnologije, imenovanega Od kakovosti k odličnosti, smo dobili člani mreže SIMOS novo priložnost; upam, da smo vsi snovalci in izvajalci modela s svojim delom, idejami, znanjem in izrabo vseh ostalih virov ter z vlaganjem v razvoj orodij informacijsko-telekomunikacijske

tehnologije dokazali, da so ga zaupali pravim ljudem in da se bo nekoč odrazil ravno tam, kjer so pričakovanja največja – na odličnem šolstvu in gospodarstvu, ki bosta temeljila na znanju.

Literatura

- Gabrijelčič, J. (2006). *Zaključki 18. Foruma odličnosti in mojstrstva kot novi začetki in spodbude*. V 18. Forum odličnosti in mojstrstva, zbornik: Uveljavljanje globalne odličnosti in modelov globalnega sožitja kot iskanje ekonomske uspešnosti in človeškega razvoja, Otočec, 25. in 26. maj 2006. Novo mesto: Društvo ekonomistov Dolenjske in Bele krajine.
- Grosman, M. (2006). *Razsežnosti branja za boljšo bralno pismenost*. Ljubljana: Karantanija.
- Izhodišča kurikularne prenove* (1976). Ljubljana: Nacionalni kurikularni svet.
- Lubšina Novak, M. (2006). *Odlična vzgoja in izobraževanje kot pogoja za odlično gospodarstvo*. V 18. Forum odličnosti in mojstrstva, zbornik: Uveljavljanje globalne odličnosti in modelov globalnega sožitja kot iskanje ekonomske uspešnosti in človeškega razvoja, Otočec, 25. in 26. maj 2006. Novo mesto: Društvo ekonomistov Dolenjske in Bele krajine.
- Lubšina Novak, M. (2004). *Izdelava modela odličnosti v osnovnih šolah – Pot od kakovosti k odličnosti*. Sodobna pedagogika, letnik 55, posebna izdaja, str. 162-181.
- Lubšina Novak, M. (2005). *Knjiga plus je dobila še en plus*. Sodobna pedagogika, letnik 56, posebna izdaja, str. 120-131.
- Marentič Požarnik, B. (2006). *Ključne kompetence, kaj so in kako jih razumemo*. Vzgoja in izobraževanje, letnik 37, št. 1, str. 27–33.
- Sentočnik, S. (2006). *Ključne kompetence, kaj so in kako jih razumemo*. Vzgoja in izobraževanje, letnik 37, št. 1, str. 75-76.

Strokovni življenjepis

Marija Lubšina Novak je ravnateljica Osnovne šole Brežice. Redno sledi razvoju pedagoške stroke in sodeluje v različnih projektih, ki jih vodijo institucije s področja šolstva v državi (ZRSS, Ministrstvo za šolstvo in šport, Pedagoški fakulteti v Ljubljani in Kopru, Šola za ravnatelje, Andragoški center, Pedagoški inštitut, Inštitut za varovanje zdravja ...) Od leta 2001 pa je njen izziv tudi izdelava modela odličnosti v osnovni šoli in vpeljava le-tega v prakso, kajti poslovno odličnost želi povezati s prizadevanji šole za dvig kakovosti, za rast in razvoj vseh zaposlenih, učencev in zavoda kot celote. Od aprila 2006, ko je Ministrstvo za šolstvo in šport RS na razpisu Ugotavljanje in zagotavljanje kakovosti na področju šolstva izbralo Osnovno šolo Brežice za izvajanje projekta z naslovom *Od kakovosti k odličnosti*, do julija 2007 je vodila mrežo sedmih slovenskih šol, imenovano SIMOS, ki je razvijala model odličnosti za zviševanje ravni pismenosti s pomočjo orodij informacijsko-telekomunikacijske tehnologije, imenovanega *Od kakovosti k odličnosti*. Napisala je več člankov in jih objavila v različnih pedagoških revijah in zbornikih. Svoje delo, delo celotnega kolektiva Osnovne šole Brežice in mreže SIMOS pa je predstavila tudi na številnih domačih in mednarodnih konferencah, kongresih ter posvetih.